

Mottaker:
Kulturdepartementet
Postboks 8030 DEP
0030 Oslo
Norge

Deres ref.: 16/1984

Vår ref.: 2017/0001-1

Saksansvarlig: Anne Schiøtz

Dato: 08.01.2017

Hørings svar - Forslag til ny forskrift om offentlige arkiv

Slekt og Data er Norges største landsomfattende organisasjon for alle som er interessert i person- og slektshistorie, med over 10 000 medlemmer. Organisasjonens formål er å skape møteplasser og tjenester for alle som er interessert i person- og slektshistorie og gjennom dette legge til rette for at disse historiene blir funnet, bevart og formidlet. Organisasjonen skal fremme slektsforskning og skape forståelse for den verdien slektshistorie har for vår identitet og kulturarv.

Slekt og Data er enig i departementets vurdering at det er et stort behov for opprydding i forskriften, særlig når det gjelder tilpasning av regelverket til dagens elektroniske arkivdanning og behov for å gjøre forskriften mindre detaljert. Slekt og Data er enig i departementets vurdering at en del bestemmelser vil være mest hensiktsmessig å innlemme i Riksarkivarens forskrift.

Slekt og Data er bekymret for at manglende krav om at offentlige organer skal ha en egen arkivtjeneste ledet av en arkivansvarlig, kan medføre en nedbygging i det tydelige arkivansvaret i virksomhetene. Slekt og Data er av den formening at ny forskrift klart bør definere arkivtjenestens og den arkivansvarliges rolle og funksjon, samt tydelig definere arkivansvaret i statlige virksomheter, slik det er gjort for kommunale og fylkeskommunale organer. Slekt og Data er bekymret for at en desentralisert arkivtjeneste vil kunne medføre at ansvaret pulveriseres i en hektisk arbeidshverdag og at forståelsen for betydningen av å etterleve arkivloven og dens forskrifter forvitrer.

Lagringsmedium – forskriftens § 6

Slekt og Data oppfatter forslag til ny forskrift § 6 som en svært utvidet adgang til å kassere originaldokumenter etter digitalisering. Av departementets vurdering fremgår det at det kun er der "dokumenter på papir har en særskild historisk verdi, bør dokumentet bevarast også i papirversjonen". Slekt og Data er av den mening at en slik utvidet adgang til kassasjon kan medføre fare for at man mister viktig informasjon om arkivstrukturer, samtidig som man mister den analoge "sikkerhetskopien" av samfunnets historie. Digitalisering av eldre arkiv bør skje med det mål for øye at man sikrer bedre tilgjengelighet til arkivmaterialet, samtidig som en digitalisering bedrer muligheten for konservering av det analoge eksemplaret av arkivmaterialet. Det bør være en forutsetning for digitalisering av arkivmateriale, at det digitaliserte materialet, med de begrensninger som følger av lovbestemt klausul, gjøres tilgjengelig på en enkel måte for allmennheten. I den grad digitalisering av arkivmateriale leder frem til skapning eller komplettering av allerede skapte offentlige data, forutsettes det at slike offentlige data gjøres tilgjengelig i formater eller tilgangsløsninger, som gjør det mulig for allmenheten å gjenbruke dataene på nye måter, jfr. Offentlighetslovens §§ 1 og 7.

Arkivmateriale som kilde for allmennheten

Arkivmateriale etter kommunale, fylkeskommunale og statlige virksomheter vil til enhver tid være sentrale kilder for allmennheten, med de begrensinger som følger av lovbestemt klausul for innsyn og taushetsplikt. Det er av viktighet at allmenheten sikres fri tilgang til å gjøre bruk av arkivmateriale ved de enkelte arkivdepot, med de begrensninger som følger av lov, slik dette er foreslått forskriftsfestet i forskriftens §31. Slekt og Data finner det rimelig at arkivdepot gis adgang til å ta betalt for avskrifter, utskrifter, kopier og mertjenester som transkribering og tolkning av arkivmateriale. Slekt og Data vil videre foreslå at det forskriftsfestes at allmennheten skal sikres gratis tilgang til digitale publiseringsløsninger for arkivmateriale, som utvikles av offentlige organer.

Med vennlig hilsen

Anne Schiøtz
Generalsekretær
Slekt og Data

Morten Thorvaldsen
Nestleder
Slekt og Data